

Borgholms kommuns policy för träd på kommunens mark

Syfte

Att skapa säkra trädmiljöer för människor, djur och egendom samtidigt som trädens biologiska, kulturhistoriska, sociala, estetiska och ekonomiska värden bibehålls och på sikt kan utvecklas.

Mål

Levande och döda träd bedöms vara viktiga för den biologiska mångfalden och därmed också för den hållbara utvecklingen. Utgångspunkten är att träd fälls enbart om det föreligger goda skäl.

Policyn preciserar riktlinjerna för hur aktörerna inom de kommunala verksamheterna och bolagen ska agera i trädfrågor. Policyen utgör också ett handlingsprogram för en enhetlig handläggning av ärenden när utomstående aktörer vill fälla eller utföra andra åtgärder på träd som står på kommunägd mark.

Principer och bedömningsgrunder

Nedanstående principer och bedömningsgrunder ska beaktas när beslut tas kring träd på kommunal mark i Borgholms kommun:

- Ädellövträd sparas i största möjliga mån
- Skyddsvärda träd sparas i största möjliga mån
- Träd som utgör väsentlig del av gröna stråk i bebyggelse eller annan av människan starkt påverkad mark sparas i största möjliga mån
- Vid åtgärder som berör träd ska hänsyn visas för boplatser och viloplats för djur
- Vid åtgärder som berör träd ska hänsyn visas så att åtgärderna inte på ett betydande sätt påverkar markens strukturer eller övrig vegetation negativt
- Träd som hyser naturvårdsarter eller kulturhistoriska värden sparas i största möjliga mån

Kriterier för skyddsvärda träd i Kalmar län

- Jätteträd, med en diameter på minst 0,8 meter i diameter på det smalaste stället upp till brösthöjd
- Mycket gamla träd; gran, tall, ek och bok äldre än 200 år. Gamla träd, alm, ask, rönn, oxel, asp och sälg äldre än 110 år. Övriga trädslag äldre än 140 år
- Grova hålträd, minst 0,4 meter i diameter på det smalaste stället upp till brösthöjd med utvecklad hålighet i stam (eller gren)
- Döda stående/liggande träd, minst 0,4 meter i diameter på det smalaste stället upp till brösthöjd alternativt från stambas. (För liggande avbrutna stammar gäller > 0,4 meter vid brottställe.)
- Hamlade träd

Kommunens ansvarsområde

Kommunen och de aktörer som ingår i den kommunala organisationen sköter sina trädbestånd med utgångspunkt från principerna i denna policy (se ovan). Även om grundprincipen är att inte fälla eller utföra andra åtgärder i onödan uppstår ibland situationer när åtgärder är nödvändiga. När så sker bekostar kommunen åtgärderna.

Kommunen kan fälla eller utföra andra åtgärder på träd om:

- Trädet utgör en risk för människor, djur eller egendom
- Träd eller sly växer ut över gång- eller cykelbanor som ägs av kommunen
- Trädet hyser smittsamma parasiter eller sjukdomar
- Åtgärderna gynnar höga naturvärden
- Åtgärderna gynnar höga kulturvärden

Generella riktlinjer

För enskilda kommunmedborgare, företag eller andra aktörer som inte ingår i den kommunala organisationen är det inte tillåtet att skada träd på kommunal mark genom att till exempel avlägsna bark eller grenar. Att ta ned träd på kommunens mark utan tillstånd är egenmäktigt förfarande och därmed straffbart enligt svensk lag.

Nedtagning av träd eller gallring på kommunal mark kan i undantagsfall medges om det tydligt framgår varför trädet behöver fällas eller beskäras och hur det orsakar olägenheter.

För att få tillstånd att utföra en åtgärd måste en ansökan skickas in. Genom att fylla i ansökan tar sökanden på sig att bära alla kostnader för åtgärderna, inklusive den avgift som utgår för handläggning av ärendet. Avgifter för tillstånd fastställs av kommunfullmäktige.

Vid ansökan ska närmast berörda grannar informeras och ges tillfälle att ta ställning till om de samtycker eller invänder mot åtgärden. Därför bör grannarna erbjudas möjlighet att underteckna ansökan, kryssa i någon av förvalsrutorna samt nerteckna en kort motivering till medgivandet eller invändningen. Vid bedömning av en ansökan genomförs först ett platsbesök. Vid besöket bedöms trädets betydelse för området som helhet, trädets kondition samt andra värden knutna till trädet. Därefter görs en avvägning mellan de allmänna och de enskilda intressena som uppgetts i ansökan. Kommunen medger bara åtgärder som inte bryter mot syftet med trädpolicyen.

Nedtagning av träd beviljas inte för att träd:

- Skuggar tomt och/eller bostadshus
- Orsakar nedfallande kottar, löv, barr, bär, kvistar, frukt eller fågelspillning
- Orsakar dålig tillväxt på tomten
- Stör parabolantenner eller annan teknisk utrustning
- Orsakar allergier

Gäller alltid de generella riktlinjerna?

Enligt 3 kap §2 jordabalken har fastighetsägare rätt att kapa grenar och rötter som växer in över den egna tomtgränsen (Jordabalk 1970:994). Innan man utför åtgärderna säger samma paragraf att man måste ge ägaren till grannfastigheten tillfälle att utföra åtgärderna själv. Grannen har därefter 3-6 månader på sig att utföra åtgärden. Om grannen inte utför åtgärderna har man laglig rätt att göra det själv men med ett förbehåll. De åtgärder som görs måste utföras på ett sätt som inte skadar trädet så att det dör. Om trädet dör kan den som orsakat skadan bli skadeståndsskyldig.

Om du vill kapa en gren eller en rot på ett träd som ägs av kommunen ska du därför kontakta kommunen och upplysa om vilka åtgärder du vill utföra. Om kommunen bedömer att det inte ligger i kommunens intresse att åtgärderna utförs får du själv

utföra dem. Med tanke på att åtgärderna måste utföras så att det inte skadar trädet så att det dör rekommenderar kommunen att du anlitar en arborist.

Om du vill kan kommunen ombesörja att åtgärderna utförs fackmannamässigt men då får du själv stå för kostnaderna. Fördelen med att låta kommunen utföra åtgärderna är att kommunen då tar på sig ansvaret för att åtgärderna utförs rätt. Då riskerar du inte att hamna i en rättslig tvist om trädet dör.

Lagstiftning som berör träd

MILJÖBALKEN (MB)

- **BIOTOPSKYDD.** Eftersom alléer och alléträd omfattas av miljöbalkens generella biotopskydd, 7 kap 11§, krävs det dispens för åtgärder som inte kan anses ingå i normal skötsel. Allén ska bestå av minst fem träd och till övervägande del ska det vara vuxna träd. Träden ska stå längs en väg eller det som tidigare utgjort en väg eller i ett i övrigt öppet landskap. I Borgholm finns en stor mängd träd som omfattas av detta skydd. Kommunen har även möjlighet att med särskilt beslut via Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt MB 5§, bilaga 2 inrätta biotopskydd som Mark med mycket gamla träd.
- **RIKSINTRESSE.** Öland är rikt på riksintressen, som pekats ut för att tillvarata intressen av naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv. Dessa miljöer är värdefulla och ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön.
- **NATURMINNE OCH NATUR- ELLER KULTURRESERVAT.** Särpräglade träd kan skyddas som naturminne via 7 kap 10 §. I natur- eller kulturresevat enligt 7 kap 4 § respektive 9 §, kan träd eller trädgrupper ges ett särskilt skydd och en särskild skötsel. Spritt över Borgholms kommun finns 23 naturminnen, varav huvuddelen utgörs av träd.
- **STRANDSKYDD.** Området närmast sjöar och vattendrag är skyddat av strandskydd. Nedtagning av gamla biologiskt värdefulla träd inom en strandskyddszon kan kräva dispens av kommunen.
- **ARTSKYDD OCH FRIDLYSNING.** Vissa trädarter är skyddade via 8 kap 1 § och artskyddsförordningen 8 §, t.ex. idegran. Träd kan också bli indirekt skyddade genom att andra fridlysta arter är knutna till trädet.
- **SAMRÅD OM VÄSENTLIG ÄNDRING AV NATURMILJÖN.** För verksamhet som inte kräver särskilt tillstånd eller anmälningsplikt enligt MB men som väsentligt ändrar naturmiljön krävs samråd med länsstyrelsen enligt 12 kap 6 § MB. Detta kan inkludera avverkning av skogsmiljöer eller enstaka träd med höga naturvärden.

PLAN OCH BYGGLAGEN (PBL)

- **SKYDDSFÖRESKRIFTER OCH MARKLOV.** Träd och trädmiljöer kan skyddas med bestämmelser enligt 8 kap 13 §. Allmänna platser som t.ex. parker kan ingå. Skyddet regleras genom skyddsbestämmelser i detaljplan eller områdesbestämmelser. I en detaljplan får kommunen införa krav på marklov för trädfällning. Det betyder att man måste ansöka om lov innan man får ta ner dessa träd.

KULTURMILJÖLAGEN (KML)

- **BYGGNADSMINNEN.** Träd kan skyddas via 3 kap 1 § som byggnadsminne. Detta kan vara aktuellt i parker, trädgårdar eller andra anläggningar med särskilt högt kulturhistoriskt värde eller när området är av vikt för värdet av ett byggnadsminne.